

Znate li koje igrice Vaše dijete igra na internetu?

Video igrice su postale gotovo sastavni dio odrastanja djeteta. Igraju se na kompjuterima, mobitelima, igračim konzolama od kojih, one novije generacije, imaju i mogućnost spajanja na internet i igranja u društvu s drugim igračima koji se nalaze diljem svijeta.

Važno je naglasiti kako nisu sve igrice ni štetne ni "glupe" ni "gubljenje vremena". Postoje i kreativne, edukativne igre koje mogu biti odlična nadopuna obrazovanju i usvajanju novih znanja i vještina.

Važno je znati sadržaj igrica koje igra Vaše dijete, odnosno igrice trebaju biti odabrane u skladu s uzrastom djeteta. Pokušajte djecu usmjeriti prema igricama koje im mogu koristiti. Pogledajte na internetu opis video igrice koju želi igrati Vaše dijete (ima li nasilja, neprimjerenog sadržaja..), informirajte se o igricama koje su mentalno stimulativne, zanimljive i nađite vremena da ih, ponekad, odigrate zajedno.

Komunicira li Vaše dijete s drugim igračima za vrijeme igranja igrica?

Često se tijekom igranja igara na internetu otvara mogućnost komunikacije s drugim igračima: putem pisanih poruka ili putem mikrofona i kamere.

Ozbiljno upozorite dijete na moguće opasnosti na koje može naići na *chatu* te se dogovorite neka Vas obavijesti ukoliko dobije uznemirujuće poruke i poruke neprimjerenog sadržaja. Savjetujte dijete da nepoznatim osobama ne daje privatne podatke: ime i prezime, adresu stanovanja, školu koju pohađa niti podatke o roditeljima i prijateljima. Na internetu ne mora svatko biti onakvim kakvim se predstavlja: ime, spol, dob, ne moraju odgovarati istini.

Spremite neprimjerene razgovore i fotografije te ih prijavite npr. pomoću aplikacije Red Button koja se nalazi na stranicama MUP-a.

Koristi li Vaše dijete internet samo putem računala kod kuće?

U današnje vrijeme dijete u gotovo svakom trenutku može pristupiti internetu.

Pristup internetu odavno nije ograničen samo na računala. Danas se možemo spojiti putem mobitela, tablet uređaja, igračih konzola i sl. Sve je više besplatnih wi-fi mreža preko kojih je omogućeno spajanje na internet i nad kojima nemamo kontrolu.

Imajte uvid u to na koje sve načine Vaše dijete može pristupiti internetu.

Koristi li Vaše dijete video-chat?

Poseban oblik stranica za "čavrjanje" (a i neke društvene mreže poput Facebooka i mail servisi npr. gmail) nude mogućnost video-komunikacije među korisnicima. Imate li web kameru ili mobitel s ugrađenom kamerom, kontrolirajte korištenje tih uređaja kako biste zaštitili privatnost Vašeg djeteta. Popularni su servisi koji nude video komunikaciju s nasumično odabranim sugovornikom i tada postoji velika vjerojatnost da će dijete biti izloženo neprimjerenim aktivnostima i sadržajima.

Koje podatke Vaše dijete daje o sebi prijavljujući se na društvene mreže i razne igrice?

Kako bi Vaše dijete na internetu bilo sigurno posebno mu naglasite neka na društvenim mrežama, ukoliko je moguće, ne koristi svoje pravo ime i prezime. Djeca su sklona, ne razmišljajući, otkriti vrlo privatne podatke o sebi i svojoj obitelji, postaviti fotografije i zapise ne razmišljajući tko to sve može vidjeti. Na takav način djeca mogu postati metom zadirkivanja, ili zlouporabe postavljenog sadržaja (npr.fotografija). Prilikom prijavljivanja na mreže i servise uputite ih neka koriste nadimke (nick-ove) koji se ne mogu povezati s njihovim identitetom, koji su drugačiji od e-mail adrese i ne sadrže dijelove lozinke kojom se prijavljuju na mrežu.

Mudro izabrani nadimci su oni koji mogu predstavljati djevojčice i dječake različitog uzrasta i iz kojih se ne može lako saznati tko stoji iza nadimka.

Koliko vremena Vaše dijete provodi na internetu?

Internet i društvene mreže su, nekoj djeci, jedini način druženja i bavljenja nekom aktivnošću. Sve više se djeca povlače u virtualne svjetove i zamjenjuju ih onim stvarnim. Društvene igre igraju na računalu s "priateljima" koji se nalaze "s druge strane monitora". Važno je pronaći i druge aktivnosti i sadržaje koji su interesantni Vašem djetetu i ne dozvoliti mu da zanemaruje svakodnevne obaveze radi "sjedenja za računalom" te da virtualno druženje postane zamjena za osobni kontakt.

Razgovarajte s djetetom i dogovorite se koliko vremena može provoditi na internetu te pronađite načine za raznovrsno i zanimljivo provođenje slobodnog vremena.

Kada ste zadnji put provjerili koje internet stranice Vaše dijete posjećuje?

Povremeno pregledajte povijest pretraživanja na internetu kako biste provjerili koje internet stranice Vaše dijete posjećuje. Internet može pomoći Vašem djetetu u edukaciji i daje mu mogućnost pristupa bezgraničnoj riznici informacija. Naučite dijete kako se koristiti internetom, poučite ga da nisu sve informacije objavljene na internetu točne i kako ih valja provjeriti iz više izvora te ga zaštite od stvari koje mu još uvijek nisu jasne. Upoznajte se s nekim od programa pod nazivom *Parental Control* koji mogu, do neke mjere filtrirati sadržaje koji nisu za djecu.

Znate li s koliko se godina smije otvoriti profil na društvenim mrežama?

Dobna granica za pristupanje društvenim mrežama kao što npr. Facebook, Twitter i MySpace je 13 godina, a donesena je Dekretom o privatnosti djece u web prostoru iz 1998.g. Na društvenim mrežama veliki je broj i mlađe djece koja profile otvaraju navodeći lažnu godinu rođenja.

Znate li koliko Vaše dijete ima Facebook prijatelja i tko su oni?

Uputite djecu neka pažljivo prihvaćaju zahtjeve za prijateljstvom na društvenim mrežama te da bi bilo najbolje da su mu prijatelji one osobe koje poznaje u svakodnevnom životu.

Objasnite djeci kako su korisnici društvenih mreža i osobe koje mogu imati loše namjere te da ne objavljaju podatke koji se mogu zloupotrijebiti. Pokažite interes i razgovarajte s djecom o njihovim on line prijateljima.

Na svim društvenim mrežama postoje postavke sigurnosti i privatnosti koje služe zaštiti svih korisnika-proučite ih skupa s djetetom (npr. prijavljivanje neprimjerenog sadržaja ili komentara, određivanje tko sve može vidjeti i komentirati objavljen sadržaj, tko može poslati poruku i zahtjev za prijateljstvom, blokiranje korisnika i sl). Neprimjerene razgovore i fotografije nemojte brisati, a možete ih prijaviti putem programa Red Button koja se nalazi na stranicama MUP-a.

Kad ste zadnji put s djetetom tražili korisne informacije na internetu?

Internet je gotovo neiscrpan izvor informacija koje su djetetu dostupne "jednim klikom". Među informacijama koje su korisne mogu se pronaći i one koje nisu istinite i koje mogu biti štetne za Vaše dijete. Odvojite vrijeme i pronađite, s djetetom, neke informativne i poučne stranice o području koje ga zanima- istražujte zajedno. Upozorite ga da pronađene informacije provjeri iz više izvora na internetu i iz knjiga.